

Indlæg til Kalkforums hjemmeside, marts 2012.

Referat fra
DANSK MØDE OM
styrkeforholdet i rene kalkmørtler
onsdag, den 15. februar 2012 kl. 13-17
Center for Bygningsbevaring, Raadvad 40, 2800 Lyngby

Søren Vadstrup bød velkommen og glædede sig over, at så mange havde fundet vej til Raadvad. Der var 54 meget engagerede deltagere mødt frem, heriblandt murersvende, murermestre, lærere på murerfagskolerne, mørtelproducenter, konservatorer, ingeniører, arkitekter og repræsentanter for faglige foreninger og statslige kulturbygherrer.

Anders Nielsen indledte med et foredrag om luftkalkmørtlens mange fordele og om de forsøg der er blevet udført på Danmarks Tekniske Universitet med at måle forskydningsstyrken i fuger af dette materiale. En sammenfatning af foredraget kan ses på linket "[Kalkmørtlen længe leve](#)".

Diplomingeniør Sebastian Høstgaard-Brene fortalte om kornkurvens indflydelse på mørtlens forskydningsstyrke. Det er blevet vist, at en god kornkurve kan give en forbedring af styrken for samme kalkindhold. Man kan komme op på styrker, som er sammenlignelige med styrken af en KC 50/50/750. Undervejs i projektet havde man haft vanskeligheder med at få leveret sand med en helt specificeret kornkurve.

Geolog Torben Seir, som har mange års erfaring med at kikke på tyndslib af mørtler, fortalte om, hvor meget man kan læse ud af et tyndslib om en mørtels kvalitet. De seneste års undersøgelser på mørtler fra middelalderen har vist, at man dengang har anvendt meget højere kalkindhold, end vi gør i dag. <http://www.seir-analyse.dk/artikler/SEIR-kalkstyrke-tyndslib.pdf>. Torben har tidligere bekræftet tyndslibsmetoden på Kalkforums hjemmeside.

Efter kaffepausen, hvor der blev diskuteret meget livligt, berettede *arkitekt Niels-Holger Larsen* om en byggesag på Rønne kirke, Bornholm. Han havde også haft vanskeligheder med at skaffe sand med en specificeret kornkurve. Undervejs i foredraget fremhævede en repræsentant fra firmaet *Dansand*, at det ikke bør være noget problem, heller ikke med hensyn til prisen(!)

Murermester Ole Jensen har stor erfaring med restaurering af middelalderkirker. Han fortalte om sit arbejde med at udvikle en stærk luftkalkmørtel. Han anvender den såkaldte læskemørtelteknik: Her blander man ulæsket kalk (CaO) med sandet inden man tilsætter vand. Herved kan der tilsættes en større kalkprocent, end hvis der anvendes kulekalk, og der sker også en kemisk reaktion mellem den læskende kalk og de fine gruspartikler. Ole Jensen havde fået målt sin mørtel til at være lige så stærk som en KC 35/65/650.

Både under og efter foredragene var der en livlig debat. Der var almindelig enighed om, at læskemørtelteknikken må være vejen frem for at få en bedre kvalitet. Man bør også tilstræbe et højere kalkindhold og måske begynde at anvende konsistensforbedrende tilsætningsstoffer.

Efter mødet bliver der arbejdet videre: - En grusleverandør og en mørtelleverandør har tilbudt Niels-Holger Larsen at levere sand med kornkurve efter Torborg von Konows principper. - En mørtelleverandør har kontakt til Torben Seir for at få undersøgt en nyudviklet læskemørtel med tyndslibsmetoden. - Ole Jensens læskemørtel er blevet undersøgt i DTU's "vridemaskine" med et tilfredsstillende resultat.

Desuden har Kalkforum fået 10 nye medlemmer efter mødet.

Der arbejdes på et nyt dansk møde

onsdag den 7. november 2012 i Raadvad om kalkning (sv. kalkaufärgning)